

CIASNO (39) *av*

ciasno (35), **cieśnie** (1), *ciasno a. cieśnie* (3); *ciasno : cieśnie Calep* (4 : 1).

a oraz o jasne (w tym w a 1 r. błędne znakowanie); cieśnie z tekstu nie oznaczającego é.

comp i sup (3 + 3) (nã)cieśniej (5) *DiarDop, BielKron, KochSz, SarnStat, SkarKaz, nãciaśniej* (1) *GostGosp; -ěj* (1) *-(e)j* (5).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

1. *Wąsko, zwarcie, bez dostatecznej przestrzeni; anguste Mącz, Calep, Cn; astricte, stricte Mącz, Calep; peranguste Calep, Cn; confertim Mącz; arcte Cn* (29) : *A ieflić się ciáfno widzi/ Do ołobney iámy idzi. BierEz P4; ná ktorých mieyfcách ták fie gory ciáfno schodzą/ że Ren kámieniem człowiek przeciśnie. BielKron 285; Ták ciáfno liedźimy przy ftole yż ledwey yednę rękę fwiebodną mamy. Mącz 421b, 10a, 118b, 378c, 421b, c, 461c; BielSpr 8; KochSz A3; Astricte – Cziefźnię, zczieglię. Calep 107b, 70b, 209a, 774b, 1011a; A im naciáfńney [kapłun] siedzi/ tym narychley vtyie. GostGosp 128.*

W przén (2) : *że sobie i potomkom swym zamknęli ręce jeszcze cieśniej DiarDop 112; Kościół Boży ku dniu fię łądnemu przybliźaiąc/ ciáfno ku końcu idzie/ á ściłka fię. SkarJedn 383.*

a. *O szyku wojskowym* (9) : *Aydynus piefze fpráwował/ ktore ták ciáfno fzykowano iákoby fie ieznym przełomić niedáli ze wfczech ftron BielKron 244v; BielSat L3v; kazał swoim ftanáć ciáfno/ á záfklepić tarczami wierzch woyłká wfczyłtkiego BielSpr 42v, 9v, 10, 26v, 40v; BielSjem 26.*

Szereg: »ciasno abo gęsto« (1): *áby [...] żołnierze/ w fpráwie á ciáfno ábo gęfto [confertim et contracte] fzli ModrzBaz 111.*

b. *O więzach* (1) : *ciáfno związány z wielkim vtrudzeniem przyprowadzony ieft do Rzymu. SkarŻyw [407].*

2. *Niebezpiecznie, groźnie* (5) : *Mnie dziś od nieprzyaścioł ze wfczyłtkich ftron ciáfno. BielSat Gv; RejZwierc 99v; BielSen 14; GrabowSet Gv; iż mię wyrwie gdzie mi nacieśniej będzie. SkarKaz 551a.*

3. *Surowo; ściśle; w sposób ograniczony; restricte Mącz* (5) : *Mącz 422b; Gdyż o tym piérwżé Státutá doftátecznie vczą: áby káždy Dignitarz y vrzędnik w téy ziemi był ośiadły/ gdzie dignitárftwá dźierzy: á [...] że téż wiele ludzi ták to ciáfno rozumieli/ chcąc áby ci to Dignitarze y Vrzędnicy nie w ziemi/ ále w Powiećiech bywáli ośiedli. SarnStat 72; przez przyśięgę náfżę vczynioną tym fie cieśńiey [strictius JanStat 759] obowięzuiemy SarnStat 1000.*

Zwrot: »ciasno chować« (2): *ten przeciw pólpołftwu był mowiac/ lepiej ie ciáfno chować áby miernieyfy byli BielKron 108v, 416v.*

Synonimy: 1. *gęsto, ściśle, wąsko; 2. niebezpiečno; 3. krotko, srogo, surowie.*

Cf NIECIASNO